

ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ: СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

Трач К.- ст. 2 курсу, гр.Фвн-21

Науковий керівник - к.е.н., доцент Погріщук Г.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Бюджет завжди був важливим інструментом впливу на розвиток економіки та соціальної сфери. За ринкових умов господарювання він не повинен втрачати своєї ролі в економічному розвитку держави. Незважаючи на заходи, що провадяться урядом щодо роздержавлення та приватизації, та поглиблення ринкових відносин необхідно однак залучати державні кошти. Це зумовлено, по-перше, тим, що значною залишається частка державного сектора економіки, що вимагає розробки державних інвестиційних програм, згідно з якими здійснюється бюджетне фінансування капітальних витрат. По-друге, для стабілізації економіки та розвитку підприємництва потрібна фінансова допомога держави у вигляді надання трансфертів[1].

Як відомо, видатки бюджету віддзеркалюють соціальну й економічну політику держави. Через видатки бюджету, як і бюджет в цілому, держава бере участь у розподільчих процесах, установлюючи певні пропорції розподілу[2].

На думку Василика О.Д. видатки державного бюджету – це економічні відносини, які виникають у зв'язку з розподілом централізованого фонду грошових коштів держави і його використанням на здійснення програм та заходів, передбачених бюджетом[3].

На думку В. М. Опаріна, основою сутності бюджетних видатків має бути суспільний вибір. Через це він визначає видатки бюджету як інструмент забезпечення вищого критерію справедливості у розподілі державних благ з метою досягнення граничного рівня добробуту для кожного члена суспільства[4].

На нашу думку видатки державного бюджету відіграють важливу роль в розвитку країни, вони є основою забезпечення фінансування соціальних програм, регулювання економіки, проведення структурної перебудови народного господарства, створення загальних умов розвитку ринкових відносин, збільшення обсягів кредитування юридичних та фізичних осіб, розвитку міжнародних відносин та інших важливих напрямів діяльності.

Видатки бюджету згідно з Бюджетним кодексом - це кошти, що спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом, за винятком коштів на погашення основної суми боргу та повернення надміру сплачених до бюджету сум. У Кодексі наводиться також термін витрати бюджету, під яким слід розуміти видатки бюджету та кошти на погашення основної суми боргу.

Бюджетні установи витрачають бюджетні кошти відповідно до кошторисів доходів та видатків, що

складаються за функціями з деталізацією за економічними кодами бюджетної класифікації [3].

Видатки бюджету згідно Бюджетного кодексу класифікуються за:

- функціями, для виконання яких потрібні видатки (функціональна класифікація);
- економічною характеристикою операцій (економічна класифікація);
- ознакою головного розпорядника коштів (відомча класифікація);
- бюджетними програмами (програмна класифікація).

Функціональна класифікація видатків дає змогу відстежувати динаміку зміни державних видатків різного функціонального призначення з метою їх аналізу і, таким чином, прогнозувати видатки на наступні роки.

В економічній класифікації видатки поділяють за предметними ознаками - заробітна плата, нарахування на заробітну плату, оплата комунальних послуг, усі види господарської діяльності, виплати населенню та інші категорії, що дозволяє виділити захищені статті видатків бюджету та забезпечує єдиний підхід до всіх розпорядників та одержувачів коштів. Видатки бюджету зведено в єдині економічні категорії, які поділяють на поточні, капітальні, нерозподілені видатки та кредитування з вирахуванням погашення.

Відомча класифікація видатків відображає розподіл бюджетних призначень з головними розпорядниками коштів бюджетів. Метою відомчої класифікації видатків є оптимізація кількості головних розпорядників коштів бюджетів, поліпшення бюджетного планування та побудова чіткої, організаційно досконалої системи державного управління.

Програмна класифікація видатків передбачає розподіл бюджетних призначень за бюджетними програмами, які систематизовані переліком заходів, спрямованих на досягнення загальної мети та їх виконання. Метою такого підходу є оцінка ефективності та результативності діяльності державних установ. Це обумовлено тим, що сучасний етап соціально-економічного розвитку держави потребує поглибленого розуміння ролі бюджету в економічній системі держави, прозорості та зрозумілості бюджету для громадськості, підвищення якості надання державних послуг та ефективного використання коштів бюджету[5].

Таким чином, в рамках даного дослідження було визначено сутність видатків державного бюджету.

Література

1. Василик О. Д. Теорія фінансів: Підручник. — К.: НІОС, 2000. — 416 с.
2. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. — К.: ЦОС, 2002. — 608 с.
3. Василик О. Д. Державні фінанси України: Навч. посіб. — К.: Вища пік., 1987. — 383 с
4. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник— 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2005. — 240 с.
5. Бюджетний кодекс України.